

VARNJA KOGUDUS

Varnja (ven Воронья) on üks vanimatest kaluriküladest Peipsi järve kaldal, mida mainitakse kirjalikes allikates alates 1582. aastast. Kavastu mõisa maadel asuv küla on Peipsimaa fedossejevlaste keskus. 1785. aastal õnnistati sisse avar puidust palvemaja 1820ndatel aastatel oli Varnja koguduse kirikuõpetaja Ivan Nikitin, keda peeti Dorpati maakonna vanausuliste vanemaks. 1833. aastaks oli Varnja külas ligi 350 eri seisustesse kuuluvat vanausulist ning umbes 100 pärisorja. Kogudus loodi 1835. aastal. XIX sajandi keskel leidis aset kohtulik arutamine, mille käigus paljastati kirikuõpetajaid, kes ristisid õigeusklikke ümber vanausku. Süüdistused esitati ka Varnja kirikuõpetaja I. Nikitinile. 1871. aastaks oli Varnja koguduses kuni 600 liiget.

XX sajandi alguseks oli palvemaja lagunemise äärel ning S. Fomini algatusel kogutud kohalike elanike annetuste eest tehti kubermangu arhitektile ülesandeks projekteerida uus palvela. Vana puidust palvemaja asemele ehitati telliskividest pühakoda, mis õnnistati sisse 1903. aasta 15. juunil. Palvemaja erilisus seisnes selles, et see ehitati parvedele, mis paigaldati õõtspinnase tõttu. Viietasandilise ikonostaasi maalis F. Mõznikov. Pärast 1905. aasta revolutsiooni osalesid varnjalased vanausuliste kongressidel. Kirikuõpetaja Karp Tihhonovitš Krassovski esindas Varnja kogudust 1906. aasta kongressil Vilniuses. 1916. aastaks oli koguduses üle 700 liikme. Kirikuõpetaja oli Kasepää valla Varnja küla talupoeg Simeon Fjodorovitš Kuznetsov, kes pidas jumalateenistusi üle neljakümne aasta. Sel perioodil kasvas kohalike vanausuliste kirjaoskus, alates 1913. aastast alustas tööd üheklassiline ministeeriumi kool.

Pärast 1917. aastat ulatus Varnja elanike arv tuhandeni. Peamiselt tegeleti kalapüügi ja köögiviljakasvatusega. Kolm neljandikku Varnja elanikest olid venelased, valdavalt vanausulised. Eesti Vabariigi ajal registreeriti Varnja vanausuliste kogudus 1924. a, aastatel 1926 ja 1936 toimus koguduse ümberregistreerimine.

1930. aastast oli koguduse arvukus kasvanud 920 liikmeni. Kirikuõpetaja kohustusi täitis endiselt S. Kuznetsov, koguduse nõukogu esimeheks valiti J. Kuznetsov, sekretäriks T. Gamzin.

Silmapaistev sündmus Varnja vanausuliste kogukonna jaoks oli VII vanausuliste kongress, mis toimus 19. ja 20. oktoobril 1930. a ning millest võtsid osa aukülalised Poolast ja Lätist.

Nõukogude ajal oli kirikuõpetaja Ivan Fjodorovitš Kašev (1950.-1969. a). Tema kohale asus Artemi Ignatjevõtš Bulanov (1970.-1971. a), seejärel Dmitri Artemjevõtš Vavilov (1971.-1987. a). Nõukogude ajal toimus kogukonna elus allakäik. Selle taassünd algas 1990. aastate keskel. 1995. a taastati Eesti Vanausuliste Koguduste Liit ja Varnja pomoorlaste kogudus kuulub selle koosseisu.

Endises postimajas, kus varem asus kool, alustas O. Solovjova ja T. Sosnovskaja initsiatiivil tööd pereklubis; on asutatud vanausuliste muuseum. 2003. aasta 15. juunil tähistati Varnja palvemaja sajandat aastapäeva, milles osalesid paljud koguduse liikmed

ja mitmed aukülalised. Pidulikku jumalateenistust ja ristikäiku juhtis Vassili Akinfjevitš Remets, kes oli koguduse kirikuõpetaja aastatel 1987-2005. Varnja vanausuliste koguduse nõukogu esinaine on Zoja Ivanovna Kutkina.

©Starover.eu